

Warszawa, dnia 22.03 2011 r.

Rzeczpospolita Polska
Minister Sprawiedliwości

DO-I-071-17/11

BM-I-071-68/11 /3

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 23-03.11.
nr. 1340 podpis. Borusewicz

SENAT
Urząd Marszałkowski
wpiętno dn. 25.03.11
nr. 26.08 podpis. [signature]

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

[signature]

W odpowiedzi na złożone podczas 70. posiedzenia Senatu w dniu 4 lutego 2011 r. wspólne oświadczenie Pana Senatora Ryszarda Góreckiego oraz Pana Senatora Stanisława Gorczycy w sprawie planowanego wyłączenia Sądów Rejonowych w Elku, Giżycku, Piszcu i Olecku z okręgu olsztyńskiego i przekazania ich do okręgu suwalskiego, przesłane przy piśmie z dnia 9 lutego 2011 r. nr BPS/DSK-043-3335/11 - uprzejmie przedstawiam, co następuje.

W ramach prowadzonych w Ministerstwie Sprawiedliwości prac reformujących strukturę organizacyjną sądownictwa powszechnego rozważano możliwość dokonania zmian właściwości miejscowej niektórych jednostek sądowych. Celem tych działań jest przede wszystkim wyrównanie obciążenia poszczególnych sądów poprzez zniwelowanie dysproporcji w ich wielkości, a w konsekwencji racjonalne wykorzystanie kadry orzeczniczej i administracyjnej.

Podstawę formalnoprawną podjętych działań stanowi art. 20 pkt 1 ustawy – *Prawo o ustroju sądów powszechnych* (Dz. U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.), zgodnie z którym Minister Sprawiedliwości tworzy i znosi sądy oraz ustala ich siedziby i obszary właściwości.

W istocie, jak podnoszą we wspólnym oświadczeniu Panowie Senatorowie, w początkowej fazie prac legislacyjnych Ministerstwo Sprawiedliwości planowało przeprowadzenie zmian w zakresie terytorialnym Sądu Okręgowego w Olsztynie i Sądu Okręgowego w Suwałkach, mających polegać na włączeniu do okręgu suwalskiego wszystkich czterech Sądów Rejonowych, o których mowa w oświadczeniu, tj. w Elku, Giżycku, Piszcu i Olecku. Jednakże po przeprowadzeniu stosownej oceny stanu organizacji sądownictwa powszechnego na terenie wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego i północnej województwa podlaskiego, a także na podstawie analizy uwag i wniosków zgłaszanych w toku przeprowadzonych uzgodnień i konsultacji, dokonana została zmiana pierwotnych zamierzeń.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 marca 2011 r. *zmieniającym rozporządzenie w sprawie sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych oraz ustalenia ich siedzib i obszarów właściwości*, z dniem 1 kwietnia 2011 r. nastąpi przeniesienie Sądów Rejonowych w Elku i Olecku z jurysdykcji olsztyńskiego okręgu sądowego do okręgu suwalskiego.

Sąd Rejonowy w Elku i Sąd Rejonowy w Olecku do dnia 1 lipca 2001 r. pozostawały we właściwości miejscowej najpierw Sądu Wojewódzkiego, a od dnia 1 stycznia 1999 r. - Sądu Okręgowego w Suwałkach. Dokonana z dniem 1 lipca 2001 r. reorganizacja polegająca na włączeniu tych jednostek do obszaru właściwości Sądu Okręgowego w Olsztynie była konsekwencją przyjętej zasady zgodności obszarów właściwości sądów okręgowych z administracyjnymi granicami województw.

Bezwzględne stosowanie w praktyce wskazanego rozwiązania prowadzi w wielu przypadkach do niekorzystnych zjawisk z punktu widzenia właściwego funkcjonowania sądownictwa powszechnego, co jest szczególnie widoczne w sferze realizacji konstytucyjnej gwarancji dostępu do sądu. Jednolite powiązanie obszarów właściwości sądów okręgowych z granicami administracyjnymi województw w skali całego kraju negatywnie rzutuje na realizację praw podmiotowych obywateli nie tylko w świetle gwarancji do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, ale także z uwagi na fizyczne bariery w dostępie do sądu, których zmniejszenie możliwe jest przez ukształtowanie właściwości miejscowej sądów okręgowych w sposób autonomiczny.

Zmiana w obszarze właściwości okręgów olsztyńskiego i suwalskiego, co należy wyraźnie podkreślić, znajduje oparcie w art. 173 Konstytucji RP, zgodnie z którym sądom zagwarantowano niezależność, w tym także organizacyjną. Należy również zaznaczyć, że ustawa z dnia 13 października 1998 r. - *Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną* (Dz. U. Nr 133, poz. 872) w art. 95 ust. 2 zwolniła Ministra Sprawiedliwości z obowiązku dostosowania struktury sądownictwa powszechnego do nowego podziału terytorialnego państwa.

W związku powyższymi wyjaśnieniami i po przeanalizowaniu treści oświadczenia, nie sposób podzielić obaw Panów Senatorów dotyczących dezintegrującego wpływu przeprowadzonej reorganizacji na region Warmii i Mazur.

W kontekście zmiany dotyczącej obszarów właściwości Sądów Okręgowych w Olsztynie i Suwałkach, istotne znaczenie mają znaczne odległości do Olsztyna z miejscowości położonych w powiatach: elckim, gołdapskim i oleckim. Wprowadzenie omawianej zmiany organizacyjnej ułatwi dojazd obywateli do sądu, z uwagi na zmniejszenie odległości koniecznych do pokonania. W efekcie, konstytucyjne prawo do sądu będzie realizowane w sposób pełniejszy niż dotychczas.

Należy także zwrócić uwagę na dotychczasowe dysproporcje w wielkości Sądów Okręgowych w Olsztynie i Suwałkach, a także okręgów olsztyńskiego i suwalskiego. W obszarze Sądu Okręgowego w Olsztynie funkcjonowało jak dotąd 12 sądów rejonowych, podczas gdy w obszarze Sądu Okręgowego w Suwałkach działały jedynie 3 sądy rejonowe.

Ponadto, wyniki pracy orzeczniczej wskazują, że Sąd Okręgowy w Olsztynie jest jednostką bardziej obciążoną niż Sąd Okręgowy w Suwałkach. W zakresie spraw cywilnych „C” wpływ do Sądu Okręgowego w Olsztynie w I półroczu 2010 r. był blisko sześciokrotnie większy od wpływu spraw tej kategorii do Sądu Okręgowego w Suwałkach, w zakresie spraw karnych „K” – ponad dwukrotnie większy, w zakresie spraw ubezpieczeniowych „U” – pięciokrotnie większy, a w zakresie spraw pracowniczych odwoławczych „Pa” – ponad dziewięćkrotnie większy.

Przedstawione dane statystyczne wyraźnie wskazują, że omawiana zmiana organizacyjna pozytywnie wpłynie na możliwość prawidłowej realizacji normy zawartej w art. 45 Konstytucji RP, tj. prawa do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

W nawiązaniu do sygnalizowanego przez Panów Senatorów zagrożenia ograniczenia zatrudnienia wynikającego z redukcji etatów sędziowskich w przypadku odłączenia jednostek sądowych szczebla rejonowego z okręgu olsztyńskiego informuję, że w omawianym zakresie jedyna istotna konsekwencja zmiany właściwości miejscowej Sądów Okręgowych w Olsztynie i Suwałkach związana jest ze zniesieniem z dniem 1 kwietnia 2011 r. Wydziału Ubezpieczeń Społecznych Sądu Okręgowego w Olsztynie z siedzibą w Elku rozpoznającego w I instancji sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych z obszaru Sądów Rejonowych w: Elku, Giżycku, Olecku i Piszku (rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 marca 2011 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie utworzenia sądów pracy i sądów ubezpieczeń społecznych*).

Biorąc pod uwagę fakt, że w wyniku włączenia Sądów Rejonowych w Elku i Olecku do okręgu suwalskiego właściwość miejscowa omawianego Wydziału ulegnie znacznemu ograniczeniu, jego dalsze funkcjonowanie nie znajduje uzasadnienia zarówno ze względów ekonomicznych, jak i organizacyjnych. Zniesienie Wydziału Ubezpieczeń Społecznych Sądu Okręgowego w Olsztynie z siedzibą w Elku nie wiąże się jednak z redukcją etatu sędziowskiego, a jedynie z ewentualnym przeniesieniem sędziego, bez zmiany stanowiska, na inne miejsce służbowe.

Reasumując pragnę poinformować, że z dniem 1 kwietnia 2011 r. Sądy Rejonowe w Elku i Olecku zostaną włączone do obszaru właściwości Sądu Okręgowego w Suwałkach. Wyrażam nadzieję, że przedmiotowa reorganizacja przyniesie wymierne korzyści wymiarowi sprawiedliwości oraz obywatelom.

Z poważaniem

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Grzegorz Walejko
PODSEKRETARZ STANU